

4.8.06 תל"ו

הדרך שלא נבחרה

מאת דודון רוזנבלום

רק מנהיג ישראלי אחד היה יכול להרשות לעצמו להשמיע את הסיסמה "איפוק הוא כוח", ואפילו לדבוק בה לזמן מה: ארי"ל אל שרון. זו פריזוילגיה השמורה במקומותינו רק למי שביזבו את רוב חייו וחיינו בהתנהלות אי-מפולסיווית, בלוחמנות שאינה יודעת גבולות וכצרות אופק שגרמה בכייה לדורות.

אהוד אולמרט ועמיר פרץ נמצאים רק בתחילת התמחותם בתחום זה, ומכאן אולי הקלות היתרה - ממש קלילות - שבה הציתו תבערת מלחמה אדירה; וכלי התחבטויות וייסורים ניכרים לעין עוד הוסיפו וליבו את הלהבות בצפייה ל"הישג דרמיטי" מזדמן, שיצדיק בדיעבד את המחיר העצום שמלחמה ספונטנית זו גובה. אבל זה הנוהל המיושם בישראל: מצפים שהצבא יגדיר רטרואקטיוויות - על סמך כישלונותיו או הישגיו - מה היו בעצם המטרות המדיניות של המלחמה.

אין זה אומר, שהאיפוק תמיד מוצדק - ודאי לא מול פרובר קציות מהסוג שבהן נופף חסן נסראללה במשך שנים כשהוא משפיל את ישראל גם בגבולות הקו הירוק, תוך כדי צבירת אריסנל עצום כראש-גשר איראני. גם למושג מיושן כמו "כבוד לאומי" יש לפעמים משמעות אסטרטגית, בעיקר כשוויתור עליו מתפרש כחולשה המומינהתגרויות נוספות, עד כדי איומים בהשמדה הבאים מכיוון איראן.

אפשר איפוא להבין את ה"ער

כאן" הזועם של אולמרט ופרץ ואף להזדהות עמו, ואפילו עם הרציונל הגורס, שאם כבר פרמנו בהתקף זעם את התפרים, מוטב לנסות להשלים את הניתוח הלא גמור ולא להטליאו מחדש. ובכל זאת, קשה שלא לנוד בצער גם לעצמנו וגם להנהגה "האזרחית" הנוכחית, שכמו כמה מקורמור תיה לוקה בסוג מסוים של תום: מין אמונה תמימה בכל הקשור לציפיות. מצה"ל ומהכוח הצבאי ולסוג הפיתוי הממעיד והממלכתי כד שהוא מניח לרגלי מנהיגים אזרחיים כדוגמת אולמרט ופרץ, כמו לרגלי מנחם בגין וגולדה מאיר בשעתם.

ספק אם אולמרט ופרץ ראו גם בסיוטיהם השחורים ביותר את השתרכות המבצע הספונטני הזה והפרכתו למלחמה הארוכה והמפרכת ביותר שאליה נחשף העורף הישראלי מאז מלחמת השחרור (אם לא מביאים בחשבון את הפיגועים); אך הקסם של מיתוס צה"ל "המהיר, החזק והאלגנטי", ש"מביא את הסחורה" בתוך יומיים-שלושה מתפוצץ בפניהם, כשם שהתפוצץ בפני קודמיהם.

שוב ושוב מתגלה הפרדוקס - גנרלים בדימוס מגלים את מגבלות הכוח בהגיעם להנהגה המדינית, ואילו מנהיגים "אזרחיים" נוטים ללכת שולל אחרי מאגיית כוחו של צה"ל: להרוף את המצרים מעבר לתעלה גם בלי גיוס מילואים, לכבוש את הבופור "ללא נפגעים", או לפי צפץ את נסראללה בעודו נואם. לאמונתם זו יש השפעה מכרעת על הקשחת עמדות מדיניות, עד ההיחבטות במציאות.

ממנהיגות אזרחית אחר-אית ובוגרת היה אפשר לצפות, שתגייד "ער כאן" לא רק לחיובאללה, אלא גם להיסח-פותה אחרי הדומיננטיות הצבאית בתהליכי קבלת ההחלטות. מנהיגות כזאת היתה מכירה, למשל, בקשר בין מלחמותינו הסיוזיפיות בלבנון ובין התחמך קותנו השיטתית מהסכם שלום עם סוריה, משמע סירובנו העקריוני לסגת מהגולן; אך נוח וזמין יותר להתפלש באווירת "אין ברירה" מגויסת ומוכרת מאשר להתמודד עם המציאות במישור מדיניות-העל.

ההנהגה הישראלית אינה מכירה דרך אחרת מלבד הנרטיב ה"ביטחוניסטי", העובר לכל אורך שנותיה של המדינה - מימי פעולות התגמול והלאה, ממלחמה אל זו המתגלגלת אחריה. כל נרטיב חלופי, שאינו נסמך על צה"ל כעל ברירת מחדל מיידיית ואוטומטית - כגון הדרך המדינית שהציע בשעתו משה שרת - נדחה בבזיון. ה"דרך שלא נבחרה", כבשירו של רוברט פרוסט - אחת מ"שתי דרכים שהתפצלו בחורש מצהיב" אי שם, כבר בשי

נות ה-50. אין לדעת, איזו מהדרכים היתה טובה מהאחרת; אבל כאשר פרץ מכריז כי גם במלחמה הנוכחית "הישגי צה"ל בשטח הם שיקבעו את ההסדר המדיני" - נראה שגם בחמישים השנים הבאות נמשיך לצעוד רק בדרך המוכרת והרמוסה היטב: רק זו שצה"ל מפלס בעוד מלחמה מתגלגלת. ואילו "הדרך שלא נבחרה" תישאר נטושה ועלומה כשהיתה.